

ترور آدمکش شاه در عراق

۶ دی ۱۳۹۴ ساعت ۱۳:۳۱

اظهارات ثابتی، گزارشها و تفسیرهای متعدد به دنبال داشت از جمله اینکه تیمور بختیار پس از سپهبدشدن و اواخر سال ۱۳۳۹ (اوایل سال ۱۹۶۱) در یک دیدار از آمریکا، ضدیت با شاه را آغاز کرده بود. وی در واشنگتن، ذهن نزدیکان پرزیدنت جان اف. کندی را نسبت به شاه تخریب و آشفته ساخته بود. شاه (پهلوی دوم) پس از اطلاع از این کار او، در ۲۴ اسفندماه آن سال حسن پاکروان را رئیس ساواک کرد.

دوم دیماه ۱۳۴۹ (۲۳ دسامبر ۱۹۷۰) پرویز ثابتی سَنگسَری رئیس اداره اول امنیت داخلی (ساواک) در یک برنامه رادیو - تلویزیونی طولانی، جزئیات فعالیت های ضد دولتی سپهبد بازنشسته تیمور بختیار و کشته شدن او را در ۳۱ مرداد آن سال در یک شکارگاه در عراق - از دیدگاه ساواک - فاش ساخت و این برنامه در روزهای سوم و هفتم دیماه ادامه یافت. در آن زمان از پرویز ثابتی به عنوان «مقام امنیتی» نام برده می شد.

اظهارات ثابتی، گزارشها و تفسیرهای متعدد به دنبال داشت از جمله اینکه تیمور بختیار پس از سپهبدشدن و اواخر سال ۱۳۳۹ (اوایل سال ۱۹۶۱) در یک دیدار از آمریکا، ضدیت با شاه را آغاز کرده بود. وی در واشنگتن، ذهن نزدیکان پرزیدنت جان اف. کندی را نسبت به شاه تخریب و آشفته ساخته بود. شاه (پهلوی دوم) پس از اطلاع از این کار او، در ۲۴ اسفندماه آن سال حسن پاکروان را رئیس ساواک کرد. باوجود این، بختیار را بازنشسته نکرد. بختیار پنجم بهمن ماه ۱۳۴۰ به رُم رفت و ضدیت خود را علنی ساخت و گفت که ایرانیان دارند آگاه و روشن می شوند و می دانند که کشورشان یک «دمکراسی» نیست، دامنه فساد دولتی رو به افزایش است و شماری کم، از منافع کشور برخوردار هستند و شاه باید حذف شود و یا اختیارات او تا حد اختیارات شاه بلژیک کاهش یابد. ادامه این ضدیت سبب شد که دستور مصادره اموال بختیار صادر شود که مجلسین بر این دستور صحه گذاردند و خود او را هم در مهرماه ۱۳۴۱ بازنشسته کردند.

بختیار با همان هدف براندازی شاه، ۱۵ اردیبهشت ۱۳۴۷ وارد لبنان شد ولی اندکی بعد متهم به وارد کردن اسلحه (بدون کسب اجازه قبلی) به این کشور شد. ایران درخواست استرداد او را کرد ولی دولت لبنان نپذیرفت و روابط دو کشور قطع شد. بختیار در اردیبهشت ۱۳۴۸ به عراق رفت - که دولت آن به ریاست حسن البکر دشمن شماره یک ایران بود و با ذکر جزئیات، به دولت عراق خبر داد که دولت شاه قصد کودتا در عراق را داشته و با برخی از افسران عراقی تماس گرفته و به آنان پول داده است - دولت لندن قبلا بغداد را از طرح چنین کودتایی که اجرای طرح به سپهبد نصیری رئیس وقت ساواک سپرده شده بود آگاه کرده

بود، ولی بدون دادن جزئیات. در تیرماه ۱۳۴۷ ژنرال حسن البکر سرهنگ عارف رهبر وقت عراق را به لندن فراری داده و برجای او نشسته بود و از هدف بختیار حمایت می کرد. تهران بعدا اطلاع یافت که بختیار با برخی از نظامیان ایران تماس برقرار ساخته و نقشه براندازی از درون دارد و بیش از ۱۱ میلیون دلار (به پول آن زمان) بودجه در اختیار دارد. ژنرال پناهیان و برخی از افسران سابق فرقه دمکرات به عراق رفته و با بختیار تبادل نظر می کنند و غرب با توجه به ماهیت ناسیونالیستی بختیار مخالفتی با کارهایش نمی کند. تهران که این اطلاعات را به دست آورده بود بختیار را در ۳۱ شهریور ۱۳۴۸ به اعدام محکوم و سپس بسیاری از دوستان و نزدیکان پیشین او را دستگیر و زندانی کرد از جمله صادق بهداد ناشر روزنامه جهان را. شاه پس از استقرار بختیار در بغداد بر مراقبت از جان خود افزوده بود بگونه ای که همسایگان کاخ نیاوران دقیقا پاییده می شدند زیرا که شاه عمدتا با هلی کوپتر میان شهر و نیاوران رفت و آمد داشت و هلی کوپتر هنگام نزدیک شدن به کاخ برای نشستن، از سرعت و ارتفاع خود می کاست و تیراندازی به آن از پشت بام و یا پنجره خانه آسان و موثر بود. مراقبت به حدی بود که حتی لباس های شهبانو (فرح دیبا) را در قفسه ها بازرسی می کردند.

در این شرایط، ساواک که شخص بختیار آن را در بهمن ماه ۱۳۳۶ ایجاد کرده بود وارد عمل شد و ترتیب رבוده شدن ساختگی یک هواپیمای ایرانی را به دست عوامل خود به بغداد داد. این هواپیما در بغداد فرود آمد و هواپیماربا (عامل ساواک) که خود را از مخالفان خونی شاه معرفی کرده بود به بختیار نزدیک شد، اعتماد او را نسبت به خود جلب کرد و از نزدیکان وی شد. این فرد در آرمرداد ۱۳۴۹ که با بختیار در نزدیکی بغداد به شکار رفته بودند او را با شلیک ۵ گلوله کشت و خودش هم در جریان فرار به مرز ایران دستگیر و در بغداد تیرباران شد.

بختیار متولد ۱۹۱۴ و پسر سردار معظم - ایلخان بختیاری با شرکت در عملیات براندازی مصدق و یک روز پس از براندازی (۲۹ آرمرداد ۱۳۳۲) درجه سرتیپی گرفته، فرمانده تیپ دوم زرهی و سپس با حفظ این سمت، فرماندار نظامی تهران شده بود. بختیار در جریان محاکمه دکتر مصدق در آبان ۱۳۳۲ از اعضای دادگاه نظامی بود. سازمان نظامی نیرومند حزب توده، دستگیری دکتر حسین فاطمی، قلع و قمع جمعیت فدائیان اسلام و اعدام رئیس و برخی از اعضای موثر آن در دوران ریاست بختیار بر فرمانداری نظامی تهران صورت گرفت. وی در سال ۱۳۳۴ و پس از اینکه در پی سخنرانی های محمدتقی فلسفی (حجت الاسلام) برضد بهائیان، گروهی به حضیره القدس در خیابان حافظ (چهارراه تخت جمشید) هجوم بردند، ساختمان را تخریب کردند و سرایدار آن (پدر شکوه رضایی گوینده رادیو) را از پشت بام بزیر افکندند فرمانداری نظامی را به آن محل انتقال داد. بختیار دو ماه پس از ایجاد ساواک به ریاست خود و نشانیدن آن بر جای فرمانداری نظامی با همان کارمندان و عمدتا گروهبان و استوار (بدون کارشناس و تحلیلگر گزارش ها که لازمه چنین سازمانی است)، با حفظ سمت معاون نخست وزیر شده بود. در سال ۱۳۴۹ سپهبد. نصیری پس از کشته شدن تیمور بختیار، ارتشبد شد و پاداش طرح نقشه ترور او را گرفت.

